

ÎNCHEIERE

03 august 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iuliana Oprea
Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Inspekția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Axenti Valeriu împotriva Inspekției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la încasarea indemnizației unice, a compensației pentru concediul nefolosit, a indemnizației de șomer, a inflației la suma restantă, a penalităților de întârziere și a prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 aprilie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Axenti Valeriu, casată parțial hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 14 februarie 2014 în partea pretențiilor respinse, și în partea casată emisă o nouă hotărîre de admitere a acțiunii și s-a încasat penalitatea de întârziere,

c o n s t a ț ă :

La 11 august 2011, Axenti Valeriu a depus cererea de chemare în judecată împotriva Inspekției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor al RM cu privire la încasarea indemnizației unice, a compensației pentru concediul nefolosit, a indemnizației de șomer, a inflației la suma restantă, a penalităților de întârziere și a prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că din anul 1998 și-a început activitatea în baza contractului individual de muncă pe o perioadă nedeterminată în funcție de specialist principal pe problemele juridice în cadrul Direcției Generale Teritoriale Chișinău a Departamentului Control Financiar și Revizie din subordinea Ministerul Finanțelor.

Afirmă reclamantul că din anul 2000 pînă în anul 2002 a activat în funcția de șef al Secției juridice.

Relevă că în rezultatul organizării și detașării fostului Departament Control Financiar și Revizie din jurisdicția Ministerului Finanțelor în jurisdicția Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, a rămas să-și continue activitatea în cadrul Departamentului Control Financiar și Revizie nou creat, în funcție de jurisconsult.

Susține că prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 463-C din 06 noiembrie 2003, a fost numit prin transfer în funcție de șef-adjunct al Direcției generale organizare, control și asistență juridică, șef secție juridică, funcție pe care a deținut-o pînă la încetarea raportului de serviciu.

Relatează reclamantul că în baza prevederilor art. 76 lit. i) Codul muncii, prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 199-c din 22 martie 2008, a ordinului Serviciului Control Financiar și Revizie nr. 194-C din 20 noiembrie 2008 și respectiv, a ordinului nr. 135-p din 26 noiembrie 2009, contractul de muncă a fost suspendat, începînd cu 20 noiembrie 2007 pînă la 01 decembrie 2010.

Indică că la data suspendării contractului individual de muncă – 20 noiembrie 2007, conform schemei de încadrare deținea un salariu de funcție în mărime de 1368 lei, plus sporurile la salariu, și anume: pentru gradul de calificare consilier de stat de clasa I în mărime de 375 lei, pentru înalta competență profesională în intensitatea muncii și îndeplinirea unor sarcini de importanță majoră în mărime de 30 la sută la salariul de bază, majorarea salariului de bază pentru condiții de risc în mărime de 25 la sută la salariul de bază, pentru vechimea în muncă în mărime de 35 la sută la salariul de bază, pentru păstrarea secretului de stat în mărime de 10 la sută la salariul de bază. Deci, menționează reclamantul că salariul său la data suspendării contractului individual de muncă constituia suma de 4838,93 lei.

La fel, indică reclamantul că prin ordinul Serviciului Control Financiar și Revizie nr. 240-p din 02 decembrie 2010, în legătură cu expirarea perioadei de suspendare a raporturilor de serviciu, începînd cu aceeași dată - 02 decembrie 2010 a fost reîncadrat în funcția de șef adjunct al Direcției organizare, control și asistență juridică - șef secție juridică, exercitată anterior cu salariul de funcție în mărime de 1520 lei.

Menționează că prin ordinul Serviciului Financiar și Revizie nr. 257-p din 28 decembrie 2010, pîrîtul a dispus încetarea raportului de serviciu cu eliberarea sa din funcția publică, fiindu-i acordată plata indemnizației unice egală cu 6 salarii medii lunare, iar contabilitatea urmînd să-i mai achite și compensația pentru concediul de odihnă anual nefolosit de 38 zile calendaristice pentru perioada 03 ianuarie 2007 – 19 noiembrie 2007, ceea ce nu a fost realizat.

Sub acest aspect, mai indică că angajatorul la data încetării raportului de muncă, în lipsa unui temei legal, i-a diminuat cuantumul contribuțiilor salariale prin neincluderea în salariu mediu, calculat din salariul de funcție nou stabilit în mărime de 1520 lei, a sporurilor și plăților în posesia cărora s-a aflat pînă la suspendarea contractului individual de muncă.

De altfel, menționează că conform pct. 9 al Regulamentului privind modul de premiere și acordare a ajutorului material angajaților Serviciului Control Financiar și Revizie, aprobat prin ordinul Ministrului Finanțelor nr. 741-c din 06 octombrie 2006, ajutorul material se acordă funcționarilor publici ai Serviciului și persoanelor care efectuează deservirea tehnică, cu excepția muncitorilor, utilizînd anual în acest scop mijloace a două fonduri medii lunare de salarizare, ținîndu-se cont de timpul real lucrat. Ajutorul material de regulă se acordă la concediu, iar în caz de nefolosire, la finele anului, dacă angajatul activează mai mult de 3 luni.

Respectiv, reține reclamantul că contrar normei enunțate, pîrîtul la încetarea raportului de muncă nu i-a calculat și nu i-a inclus în calcul ajutorul material în

mărime de 2 salarii medii lunare în sumă de 9677,86 lei pentru timpul real lucrat în perioada 03 ianuarie 2007 - 19 noiembrie 2007.

Mai afirmă că a respectat procedura prealabilă de soluționare a litigiului, însă din partea angajatorului nu a primit nici un răspuns.

Solicită, calcularea salariului mediu lunar la data încetării raporturilor de muncă începând cu 31 decembrie 2010, calculat din salariul de funcție de 1520 lei, în mărime de 5386 lei, încasarea din contul pîrîtului a restanței contribuțiilor salariale la data concedierii în sumă totală de 62803,86 lei, formată din indemnizația unică în proporție de 50 % din salariul lunar pentru fiecare an complet de activitate în serviciul public calculată în temeiul art. 42 alin. (3) al Legii nr. 158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public în sumă de 12160 lei; indemnizația unică egală cu 6 salarii medii lunare, calculată în temeiul art. 42 alin. (6) al Legii nr. 158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public în sumă de 32316 lei; compensația pentru concediul de odihnă anual nefolosit de 38 zile calendaristice pentru perioada 03 ianuarie 2007 - 19 noiembrie 2007, calculat conform art. 119 alin. (2) Codul muncii în sumă de 8650 lei; ajutorul material pentru timpul real lucrat în perioada 03 ianuarie 2007-19 noiembrie 2007, calculat conform pct. pct. 9 și 11 al Regulamentului privind modul de premiere și acordare a ajutorului material angajaților Serviciului Control Financiar și Revizie, aprobat prin ordinul Ministrului Finanțelor nr. 741-c din 06 octombrie 2006, în sumă de 9677,86 lei.

La fel, în temeiul art. 330 alin. (3) din Codul muncii, reclamantul a solicitat și penalitatea de întârziere în mărime de 0,1 la sută din plățile neachitate în termen pentru fiecare zi de întârziere, care pentru perioada 01 ianuarie 2011-31 august 2011 (243 zile de întârziere) constituie suma de 15260,40 lei, precum și repararea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei pentru neachitarea în termen a contribuțiilor salariale și a neexaminării de către angajator a cererii prealabile.

Pe parcursul examinării cauzei, Axenti Valeriu a depus cerere de modificare, completare și concretizare a cerințelor din acțiune, solicitînd încasarea din contul Inspecției Financiare în beneficiul său a indemnizației unice egală cu 6 salarii medii lunare în sumă de 14562 lei (2427 lei x 6 luni), calculată în baza art. 42 alin. (6) al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 04 iulie 2008; a indemnizației unice în proporție de 50 % din salariul funcției ocupate pentru fiecare an complet de activitate în serviciul public pe parcursul a 16 ani, în legătură cu încetarea raportului de muncă prin eliberarea din funcția publică, reducerea funcției exercitate anterior de la 31 decembrie 2010 în sumă de 12160 lei, calculată în temeiul art. 42 alin. (3) al Legii nr. 158 din 04 iulie 2008; a compensației pentru concediul de odihnă anual nefolosit de 38 zile calendaristice pentru perioada 03 ianuarie 2007 – 19 noiembrie 2007 în suma de 2038,70 lei, calculată conform art. 119 alin. (2) Codul muncii; a indemnizației de șomer egală cu un salariu mediu lunar în sumă de 2427 lei, în temeiul art. 42 alin. (6) al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008; a penalității calculată la suma restantă de 31187 lei, în mărime de 34181 lei, conform art. 330 alin. (2) Codul muncii, pentru perioada 01 ianuarie 2011-01 ianuarie 2014; a inflației la suma restantă de 31187 lei, calculată conform certificatului Biroului National de Statistică nr. 1828/220 din 27 mai 2013 pentru perioada anului 2011-2013 în mărime de 5270 lei, precum și a prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei cauzat în rezultatul violării perpetuă și fără

precedent a drepturilor personale legitime și a neachitării în termen a contribuțiilor salariale (f. d. 182-189, vol. I).

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 14 februarie 2014 acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat din contul Inspecției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Axenti Valeriu suma de 14562 lei cu titlu de indemnizație unică egală cu 6 salarii medii lunare; suma de 12160 lei cu titlu de indemnizație unică în proporție de 50 % din salariul funcției ocupate pentru vechimea în muncă; suma de 2038,70 lei cu titlu de compensație pentru concediu nefolosit pentru perioada 03 ianuarie 2007 – 19 noiembrie 2007; suma de 2427 lei cu titlu de indemnizație de șomer; suma de 7578,44 lei cu titlu de penalitate de întârziere, iar în total suma de 38 765,44 lei. În rest, cerințele reclamantului cu privire la încasarea penalității de întârziere, a inflației la suma restantă și a prejudiciului moral au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2015, a fost admis apelul declarat de către Axenti Valeriu, casată parțial hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii privind repararea prejudiciului moral și în această parte s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a încasat din contul Inspecției Financiare din subordinea Ministerul Finanțelor al RM în beneficiul lui Axenti Valeriu suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest hotărârea primei instanțe a fost menținută (f. d. 93-105, vol. II).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 09 decembrie 2015, a fost respins recursul declarat de Inspeția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor al RM, admis recursul declarat de către Axenti Valeriu, casată parțial decizia instanței de apel în partea încasării penalităților de întârziere și în această parte pricina fiind remisă la la Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare, în alt complet de judecători (f. d. 183, vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 aprilie 2016, a fost admis apelul declarat de Axenti Valeriu, casată parțial hotărârea primei instanțe în partea pretențiilor respinse și în această parte s-a pronunțat o nouă hotărâre de admitere a acțiunii, fiind încasat de la Inspeția Financiară de pe lângă Ministerul Finanțelor în beneficiul lui Axenti Valeriu penalitățile de întârziere în suma de 51 364,99 lei (f. d. 245-252, vol. II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat prevederile art. 123 alin. (2), art. 123 alin. (6) CPC, art. 277 alin. (1) lit. a) din Codul civil, art. 143 alin. (1) lit. a), art. 330 alin. (2) din Codul muncii, care reglementează temeiurile degrevării de probațiune, întreruperea cursului de prescripție extinctivă, termenele de efectuare a achitărilor în caz de încetare a contractului individual de muncă, obligația angajatorului de a repara prejudiciul cauzat persoanei ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, care indică că dacă nu se contestă cuantumul tuturor sumelor ce se cuvin salariatului de la unitate, efectuarea achitărilor se face în caz de încetare a contractului individual de muncă cu un salariat care continuă să lucreze pînă în ziua eliberării din serviciu – în ziua eliberării. În caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului (art. 142), a indemnizației de concediu (art. 117), a plăților în caz de eliberare (art. 143) sau a altor plăți (art. 123, 124, 127, 139, 186, 227 lit. j), 228 alin. (8) etc.) convenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,1 la sută din suma neplătită în termen.

Cu referire la normele citate și în coraport cu materialele pricinii, instanța de apel a reținut că întârzierea angajatorului în achitarea plăților salariale a fost constatată

prin hotărîre judecătorească irevocabilă, ajungînd la concluzia că intimata are obligația de a achita apelantului compensația în mărime de 0,1 % din sumele neplătite în termen.

Sub acest aspect, instanța de apel a conchis că quantumul compensației instituite de art. 330 alin. (1) din Codul muncii datorată de intimată apelantului, constituie 58 943,43 lei, reieșind din calculul de 0,1 % pentru fiecare zi de întârziere din suma datorată de 31 187,70 lei pînă la 26 ianuarie 2016 și din suma de 5655,93 lei pentru perioada de pînă la pronunțarea deciziei instanței de apel.

Subsecvent fiind reținut că prin hotărîrea primei instanțe justificat a fost adjudecată suma de 7578,44 lei, însă eronat s-a respins cerința privind încasarea sumelor ulterioare, instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite pretenția privind încasarea compensației de întârziere pentru perioada ulterioară celei indicate de prima instanță în sumă de 51 364,99 lei.

Concomitent instanța de apel a considerat nefondate concluziile primei instanțe referitoare la necesitatea aplicării dispozițiilor art. 277 alin. (1) lit. a) din Codul civil, ce prevede că cursul prescripției extinctive se întrerupe în cazul intentării unei acțiuni în modul stabilit, or, din conținutul acestei norme reiese că intentarea acțiunii întrerupe doar cursul prescripției extinctive, nu și curgerea termenului întârzierii debitorului, astfel încît întreruperea termenului de prescripție nu stopează calcularea compensației pentru întârzierea achitării plăților salariale.

La 06 iunie 2016, Inspekția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului recurentul a invocat că decizia instanței de apel este contrară prevederilor art. 432 alin. (2) lit. b) și lit. c), fiind aplicată legea care nu trebuia să fie aplicată și interpretată în mod eronat legea.

Totodată, consideră că la examinarea cauzei atît instanța de fond cît și instanța de apel nu au ținut cont de prevederile art. 267 alin. (1) din Codul civil și au acceptat calcule pentru perioada, care de drept era depășită de trei ani (20 noiembrie 2007 – 01 decembrie 2010).

Menționează că inițiativa de suspendare a contractului individual de muncă pentru perioada 20 noiembrie 2007-01 decembrie 2010 încheiat cu Inspekția Financiară, de drept aparține lui Axenti Valeriu, astfel suspendarea contractului individual de muncă și neprezentarea ultimului la data indicată (01 decembrie 2010) pentru prelungirea contractului nu pot fi puse în sarcina Inspekției Financiare, fapt ce demonstrează concluzia greșită și eronată la care a ajuns instanța la calcularea mijloacelor financiare și acordarea acestora reclamantului.

Mai afirmă recurentul că instanțele judecătorești, prin soluția dispusă contrar prevederilor legislației privind relațiile de muncă pentru perioada indicată (20 noiembrie 2007-01 decembrie 2010) și cu acceptarea calculelor privind plățile salariale în lipsa zilelor efectiv lucrate, contrar art. 75 alin. (2) din Codul muncii, pct. 11 din Anexa nr. 1 la Hotărîrea Guvernului privind Modul de calculare a salariului mediu nr. 426 din 26 aprilie 2004, Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 04 iulie 2008 și contrar prevederilor art. 267 din Codul civil și în lipsa cererii de repunere în termen, a acordat lui Axenti Valeriu toate facilitățile la plățile salariale.

În acest context, susține că în perioada 20 noiembrie 2007-01 decembrie 2010, Axenti Valeriu efectiv nu a activat nici o zi în cadrul Inspecției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor al RM, nu a exercitat nici o activitate pentru care ar fi temei de a i se calcula salariu, conform funcției propuse care a fost refuzată de către acesta, fapt care relevă imposibilitatea calculării și a altor plăți.

Din considerentele arătate, invocă că instanțele de judecată au aplicat eronat și greșit legislația în vigoare privind metodologia de calcul.

De altfel, indică că Inspecției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor al RM nu are întârzieri la achitări salariale față de Axenti Valeriu, deoarece pînă la suspendarea contractului individual de muncă acesta și-a ridicat toate plățile salariale și alte plăți prevăzute de legislație și respectiv, nu a fost temei pentru a fi calculată inflația pentru această perioadă, precum nu putea fi calculat și prejudiciul moral nejustificat.

La 27 iunie 2016, Axenti Valeriu a depus referință prin care a invocat caracterul neîntemeiat al recursului și legalitatea deciziei instanței de apel, solicitînd respingerea recursul declarat de către Inspeția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor al RM ca fiind inadmisibil și menținerea în vigoare a deciziei instanței de apel ca legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că la data de 07 aprilie 2016 a fost adoptat doar dispozitivul deciziei contestate, iar actele cauzei nu reflectă data expedierii deciziei motivate în adresa părților, inclusiv recurentului Inspeția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor al RM (f. d. 253, vol. II).

Astfel instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 06 iunie 2016, în termen.

Examinînd temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Inspeția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor al RM este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a

fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Inspekția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Inspekția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor al RM asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Inspekția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor al RM ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Inspekția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ion Druță